

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Львівського державного
університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, професор

Роман БЛАГУТА

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Сергія САМОЙЛЕНКА на тему
«Основи методики розслідування провокації підкупу»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

Кафедра кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ, заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Сергія САМОЙЛЕНКА на тему «Основи методики розслідування провокації підкупу», а також за результатами об'єктивної оцінки рецензентів та експертної позиції учасників фахового семінару, проведеного 11 грудня 2023 року, констатує наступне:

Тема дослідження є актуальною: У сучасних умовах прогресивної світової спільноти усвідомлюється підвищена суспільна небезпека корупційних проявів у всіх сферах соціуму. Про це свідчить ухвалення низки міжнародних документів, що підтверджують потенційну готовність провідних світових держав боротися з цим соціальним злом. Відтак, за порівняно нетривалий період Україною було прийнято низку нових для вітчизняного законодавства нормативних актів концептуального та прикладного характеру, а також внесено зміни до законодавчих актів. Висока мотивація особи, яка здійснює провокаційний вплив на провокованого з метою спонукання його до вчинення вигідних для ініціатора дії чи, навпаки, бездіяльності, зумовлює імітацію слідової картини, характерної для прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Своєчасне виявлення та розкриття, а також ефективність розслідування цих видів кримінальних правопорушень дозволить нейтралізувати шкоду, заподіяну провокаційними діями службової особи, а також запобігти нераціональним додатковим зусиллям правоохоронних органів. Встановлення дійсних обставин кримінального правопорушення на початковій стадії досудового розслідування зможе запобігти подальшій втраті доказової інформації. Отже, окремою обставиною, що обумовила необхідність дослідження обраної

дисертантом теми, є розроблення основ методики розслідування провокації підкупу з метою задоволення потреб практики.

Дисертація виконана відповідно до: тематики наукових досліджень і науково-технічних розробок на 2020-2024 роки, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України № 454 від 11.06.2020, та Плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету внутрішніх справ (у межах теми «Протидія злочинам, підслідним Національній поліції: правові, кримінологічні та криміналістичні аспекти», номери державної реєстрації 0118U005374 та 0121U113930). Тема дисертації відповідає науковому напрямку кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ.

Мета дисертації: розроблення основ методики розслідування провокації підкупу.

Зважаючи на мету, в дисертації вирішено такі завдання:

– проаналізовано стан дослідження наукових положень, що є теоретичною основою для формування методичних рекомендацій із розслідування провокації підкупу;

– визначено та розкрито зміст основних елементів криміналістичної характеристики провокації підкупу;

– з'ясовано коло обставин, що підлягають встановленню під час розслідування провокації підкупу;

– типізовано слідчі ситуації початкового та наступного етапів розслідування провокації підкупу, й відтак, запропоновано алгоритми дій слідчого;

– узагальнено теорію і практику організації й тактики проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях досліджуваної категорії;

– з'ясовано питання використання спеціальних знань у процесі розслідування провокації підкупу;

– сформульовано пропозиції щодо вдосконалення положень чинного законодавства з метою оптимізації нормативно-правової регламентації кримінальної відповідальності за провокацію підкупу, а також проведення слідчих (розшукових) дій в ході розслідування кримінальних проваджень даної категорії.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі виявлення й розслідування провокації підкупу.

Предметом дослідження є основи методики розслідування провокації підкупу.

Методологічна основа дослідження охоплює сукупність філософських, загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, вибір яких обумовлений особливостями об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження. *Діалектичний метод* дав змогу дослідити процеси провокації підкупу та його розслідування як цілісні явища у взаємозв'язку їх елементів. Використання *формально-логічного методу* допомогло визначити комплекс процесуальних дій, які застосовуються у процесі виявлення та розслідування кримінальних правопорушень розглядуваної категорії (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3). У дослідженні

наукових позицій щодо теоретичних і практичних аспектів формування криміналістичної характеристики, типології слідчих ситуацій та версій у дисертаційній розвідці використано *порівняльно-правовий метод* (підрозділи 1.1,1.2). За допомогою *методів аналізу та синтезу* висвітлено основні наукові підходи до поняття криміналістичної характеристики та структури її елементів (підрозділ 1.2); проаналізовано поняття слідчих ситуацій, версій та на їх основі запропоновано авторську класифікацію ситуацій та версій під час розслідування досліджуваного виду кримінального правопорушення (підрозділ 2.1); здійснено аналіз форм використання спеціальних знань під час розслідування провокації підкупу шляхом залучення спеціаліста до проведення окремих процесуальних дій та призначення судових експертиз (підрозділ 3.3.). Завдяки методу *системно-структурного* аналізу визначено зв'язок між елементами криміналістичної характеристики провокації підкупу, обставинами, які підлягають встановленню, та засобами їх з'ясування (підрозділи 1.2, 2.1). Мисленнєве *моделювання, експеримент і прогнозування* забезпечили перевірку суджень автора стосовно особливостей встановлення обставин події провокації підкупу, використання сформульованих ним наукових рекомендацій (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3). *Соціологічні* методи (вибірки, опитування шляхом анкетування) використано для формування комплексу питань та одержання від респондентів відповідей на них з проблем теми дослідження, а *статистичне* зведення – для узагальнення в абсолютних і відносних величинах результатів опитування та вивчення матеріалів практики розслідування розглядуваної категорії злочинів (розділи 1–3).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що дисертація є одним з перших в Україні комплексним дослідженням, у якому одержано нові результати у вигляді обґрунтованих висновків щодо особливостей розслідування провокації підкупу. До найважливіших положень, що містять наукову новизну, доцільно віднести такі:

уперше:

– комплексно, згідно з нормативними приписами, які регламентують порядок досудового розслідування, сформовано концептуальні положення щодо використання спеціальних знань в ході розслідування провокації підкупу;

– сформовано теоретичні уявлення про повноструктурні та неповноструктурні способи вчинення злочину на прикладі практики розслідування провокації підкупу;

удосконалено:

– криміналістичну характеристику провокації підкупу, шляхом виокремлення та розкриття змісту її найбільш значущих для розслідування цих злочинів елементів;

– зміст обставин, що підлягають установленню в процесі розслідування провокації підкупу;

– класифікацію типових слідчих ситуацій початкового й наступного етапів розслідування та з їх урахуванням сформульовано алгоритми дій слідчого в ході розслідування провокації підкупу;

набули подальшого розвитку:

– наукові рекомендації з тактики проведення обшуку, огляду і допиту в контексті використання їх пошуково-пізнавальних можливостей під час розслідування провокації підкупу;

– критерії виокремлення різновидів злочинців та потерпілих у результаті провокації підкупу.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів полягає у можливості формулювання й обґрунтування теоретичних положень, пропозицій та висновків, що спрямовані на вдосконалення практики виявлення, запобігання і розслідування провокації підкупу.

Викладені у дисертації висновки та пропозиції можуть бути використані у: науково-дослідній діяльності – для подальшого розроблення та вдосконалення теоретичних основ методики розслідування провокації підкупу; практичній діяльності – для вдосконалення практики з виявлення, запобігання та розслідування злочинів досліджуваної категорії (акт впровадження Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Хмельницькому від 30 листопада 2023 року); освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Криміналістика», «Методика розслідування окремих видів злочинів», а також з метою підготовки відповідних розділів навчальних посібників і методичних рекомендацій із вказаних дисциплін (акт впровадження Львівського державного університету внутрішніх справ від 14 червня 2023 року № 57).

Структура та обсяг дисертації обумовлена метою та завданнями дослідження. Дисертація складається з анотації українською й англійською мовами, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які охоплюють шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел (175 найменувань на 19 сторінках) та 5 додатків на 39 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 230 сторінок, із них основний текст – 181 сторінок.

Основні положення і результати дисертації апробовані автором на таких науково-практичних заходах: Всеукраїнській науковій конференції здобувачів вищої освіти «Механізм функціонування громадянського суспільства в умовах війни (осінні читання)» (м. Львів, 18 листопада 2022 року); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні» (м. Львів, 09 грудня 2022 р.); Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції» (Харків, 17 лютого 2023 р.); Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Протидія організованій злочинності: проблеми теорії та практики» (м. Дніпро, 09 грудня 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції» (м. Хмельницький, 26 травня 2023 року).

Основні результати дисертації опубліковано у дев'яти наукових працях, із яких чотири статті у наукових фахових виданнях України, а також п'яти тезах доповідей та виступів на науково-практичних заходах.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Самойленко С.В. Обставини, що підлягають встановленню під час розслідування провокації підкупу. *Аналітично-порівняльне правознавство.*

Електронне наукове видання. 2022. № 4. С. 353-358. URL : http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/10/APP_04_2022_FINAL.pdf (стаття в науковому виданні, включеному до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»). DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.04.64>

2. Самойленко С.В. Криміналістична характеристика провокації підкупу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 4. С. 203-209. (стаття в науковому виданні, включеному до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»). DOI <https://doi.org/10.32782/39221341>

3. Самойленко С.В. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування провокації підкупу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 5. С. 217-224. (стаття в науковому виданні, включеному до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»). DOI <https://doi.org/10.32782/39221377>

4. Самойленко С.В. Використання спеціальних знань під час розслідування провокації підкупу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 6. С. 252-259. (стаття в науковому виданні, включеному до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»). DOI <https://doi.org/10.32782/39221418>

Наукові праці, в яких апробовано результати дисертації:

1. Самойленко С. В. Методи наукового дослідження питань основ методики розслідування провокації підкупу. *Механізм функціонування громадянського суспільства в умовах війни (осінні читання): Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти* (м. Львів, 18 листопада 2022 року). Львів, 2022. С. 324–327.

2. Самойленко С.В. Спосіб, як елемент криміналістичної характеристики провокації підкупу. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* : збірник матеріалів VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Львів, 09 грудня 2022 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 475–478.

3. Самойленко С.В. Тактика обшуку під час розслідування провокації підкупу. *Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції* : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 17 лютого 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 245–250.

4. Самойленко С.В. Особливості проведення огляду під час досудового розслідування провокації підкупу. *Протидія організованим злочинності: проблеми теорії та практики*: матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 09 грудня 2022 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 83–84.

5. Самойленко С.В. Сліди у криміналістичній характеристиці провокації підкупу. *Теоретико-прикладні проблеми юридичної науки на сучасному етапі реформування кримінальної юстиції*: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26 травня 2023 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 102–104.

З огляду на викладене, фаховий семінар кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ приймає рішення надати Висновок про те, що дисертація Сергія САМОЙЛЕНКА на тему «Основи методики розслідування провокації підкупу», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»,

1) містить елементи наукової новизни, а її результати мають теоретичне і практичне значення для вітчизняної юридичної науки;

2) відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також положенням освітньо-наукової програми «Право» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – за спеціальністю 081 «Право» у Львівському державному університеті внутрішніх справ;

3) відображена у 9-и одноосібних публікаціях, зокрема: чотирьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України; 5-и тезах доповідей на науково-практичних заходах, – що демонструє повноту попереднього оприлюднення результатів дослідження;

4) виконана дисертантом самостійно, отримані теоретичні висновки і результати демонструють особисті дослідження автора;

5) рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Головуючий на засіданні фахового семінару:

завідувач кафедри кримінального процесу

та криміналістики факультету № 1 ШФПНП

Львівського державного

університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

Андрій ХИТРА

Львівський державний університет внутрішніх справ	
Підпис	<i>Андрій Хитра</i>
засвідчую:	<i>Н.Я. Рудий</i>
Учений секретар	Н.Я. Рудий
" "	20__ р.